

РЕКОМЕНДАЦІЇ
міжнародної наукової конференції
«Бібліотеки та інформаційні центри
в системі наукового супроводу суспільних реформ»

12–14 жовтня 2004 р. в м. Києві Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського спільно з Асоціацією бібліотек України і Радою директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук було проведено міжнародну наукову конференцію «Бібліотеки та інформаційні центри в системі наукового супроводу суспільних реформ».

На конференції розглянуто комплекс проблем, пов'язаних з участю бібліотек та інформаційних центрів у реалізації національної інформаційної політики; визначенням напрямів розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечно-інформаційних установ, інтеграції на цьому підґрунті національного інформаційного ресурсу для забезпечення інноваційної діяльності в країні; науковим забезпеченням інноваційного розвитку бібліотек, технологій інформаційного сервісу; значенням історико-культурної спадщини у формуванні стратегії суспільних перетворень; проаналізовано міжнародний досвід та правове забезпечення бібліотечно-інформаційної діяльності.

Констатувалося, що вітчизняні бібліотеки та інформаційні центри України є потужними складовими інформаційної інфраструктури держави, їх розвиток характеризується визначенням і впровадженням ефективних механізмів забезпечення науково-інформаційного супроводу політичних та соціально-економічних реформ.

Водночас підкреслювалося, що введення в суспільний та науковий обіг значного інформаційного потенціалу бібліотек та науково-інформаційних центрів України гальмується слабкою матеріально-технічною базою. Недостатньо ефективно використовуються наявні електронні інформаційні ресурси, зокрема ресурси глобальних інформаційних мереж. Дедалі зростає гострота проблеми кадрового забезпечення бібліотечно-інформаційної сфери. Потребують посилення наукові дослідження у галузі інформаційно-аналітичного забезпечення процесів суспільних реформ.

З огляду на необхідність активізації участі бібліотечних установ та науково-інформаційних центрів у формуванні системи інформаційного супроводу суспільних реформ у країні, розвитку аналітичного та прогнозно-маркетингового напрямку діяльності бібліотечно-інформаційної сфери конференція **рекомендує:**

У напрямі вдосконалення нормативно-правової бази:

- підготувати пропозиції для внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів України щодо визначення нової сфери науково-інформаційної діяльності та її розвитку в електронному середовищі, ролі

та місця бібліотек та інформаційних центрів у цьому середовищі;

- порушити питання щодо надання працівникам бібліотек і науково-інформаційних центрів статусу наукових працівників.

У напрямі формування інформаційних ресурсів:

- формувати універсальний фонд національних інформаційних ресурсів на всіх видах носіїв інформації, що включає цілісну колекцію документів, які стосуються країни, наукові та суспільно значущі зарубіжні видання;

- організувати наповнення корпоративних електронних сховищ інформації як засобу інтеграції інформаційних ресурсів бібліотек та інших центрів документальних комунікацій і формування єдиного науково-інформаційного простору України;

- започаткувати науково-інформаційний інтернет-портал України з системами пошуку й архівування наявної в глобальних інформаційних мережах інформації про Україну і наукової та суспільно значущої інформації.

У напрямі наукового опрацювання інформаційних ресурсів:

- створити інтегровану довідково-пошукову систему розкриття змісту сукупних фондів вітчизняних наукових бібліотек і засобів навігації в глобальних інформаційних мережах, розповсюдження та популяризації відомостей про інформаційні ресурси країни;

- організувати систему корпоративної каталогізації поточних надходжень до сукупного фонду загальнодержавних і наукових бібліотек з підсистемою формування та розповсюдження файлів авторитетних записів як засобу забезпечення інформаційної сумісності бібліографічних ресурсів країни;

- забезпечити формування національної бібліографії як складової частини світової системи обліку документів, здійснення міжнародного співробітництва у галузі бібліографії;

- ініціювати створення на базі НБУВ зведеного каталогу-репертуару україномовної книги з 1798 по 1923 роки незалежно від місця видання;

- розробити під егідою НБУВ проект шевченкіани, в рамках якого опрацювати бібліографію видань творів Т. Г. Шевченка, літератури про нього;

- розвивати корпоративні форми аналітико-синтетичної обробки інформації, забезпечити повноту відображення в системі реферування вітчизняної наукової літератури відомостей щодо публікацій українських учених і фахівців.

У напрямі інформаційного обслуговування:

- створити систему загального доступу до інформації та знань для всіх категорій користувачів, що сприятиме наданню їм рівних можливостей у задоволенні інформаційних потреб і отриманні послуг у сфері інформаційних комунікацій;
- розвивати поточну підготовку та поширення на дисках для лазерних систем зчитування галузевих серій електронних видань «Бібліотека – суспільству», які створюються шляхом обробки новітніх вітчизняних і світових потоків електронної інформації;
- організувати системи науково-інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, формування масивів бізнес-інформації;
- розвивати дистанційне інформаційне обслуговування, систему електронної доставки документів;
- удосконалити бібліотечно-бібліографічне обслуговування на основі розвитку корпоративних форм взаємодії бібліотек;
- розвивати міжнародний бібліотечний абонемент та обмін електронною інформацією.

У напрямі інформаційно-аналітичного забезпечення процесів розвитку українського суспільства:

- формувати документні масиви (енциклопедичні, науково-оглядові, фактографічні, довідкові тощо) для підготовки інформаційно-аналітичних і прогностичних продуктів;
- створити систему комплексного інформаційно-аналітичного забезпечення Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади і органів місцевого самоврядування;
- організувати вивчення та застосування зарубіжного досвіду інформаційно-аналітичної роботи в практиці вітчизняних бібліотек і науково-інформаційних установ.

У напрямі розвитку комп'ютеризації та телекомунікацій:

- розвивати корпоративну комп'ютерну мережу, що інтегрує територіально-розподілені бібліотечні структури та інформаційні ресурси;
- забезпечити інтеграцію в глобальну інформаційну мережу наукових установ і навчальних закладів «Інтернет-2»;
- розробити програмні засоби нового покоління для реалізації технологій інтелектуальної обробки інформації та знань.

У напрямі введення історико-культурної спадщини у суспільний, науковий і культурний обіг:

- залучати унікальні рукописні та книжкові фонди бібліотечних колекцій і зібрань до аналізу процесів сучасних соціокультурних перетворень України через розвиток комплексних і міжвідомчих досліджень, формування електронних ресурсів рукописної та книжкової україніки, публікації пам'яток історії та культури з використанням сучасних технічних засобів та новітніх технологій;
- створити електронний масив рукописної, архівної та книжкової спадщини «Пам'ять України» – складову частину міжнародної програми «Пам'ять світу»;
- формувати архів копій рукописів, стародруків, рідкісних і цінних видань, які зберігаються за межами України і є духовними символами нації;
- брати участь у загальнодержавних і відомчих програмах підготовки, видання та поширення: багатотомного енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України», серій «Книга від Президента України», «Президентська бібліотека: духовні першоджерела України», «Українська держава», що розкривають процеси історії та сучасного державотворення в Україні;
- започаткувати віртуальну Всеукраїнську біографічну лабораторію з метою розгортання в електронних інформаційних мережах країни відкритого для користувачів Українського біографічного архіву.

У напрямі наукових досліджень і підвищення кваліфікації кадрів:

- розробити стратегію розвитку бібліотек та інших центрів документальних комунікацій України в глобальному електронному середовищі, напрямів формування єдиного науково-інформаційного простору держави;
- розвивати бібліотечно-бібліографічні класифікації, інформаційно-пошукові мови, україномовну комп'ютерну лінгвістику, національні формати представлення бібліографічних даних у інформаційних системах;
- здійснювати підготовку та видання фахових енциклопедій, словників, довідників і підручників, представлення електронних версій цих видань у глобальних інформаційних мережах;
- організувати систему безперервної освіти та підвищення кваліфікації науково-інформаційних і бібліотечних фахівців, розвивати новітні форми навчання (дистанційні, модульні тощо).